

אנטישמיות לאחר 70 שנה של ריבונות

**אירועים אלימים באירופה, איבה בעולם המוסלמי
ועמידה על המשמר בארה"ב**

כצמאי דם ילדים, גוזלי נכסים של תושבים ילידים, ולא פעם תוארו כממשיכי הכיבוש התנ"כי האכזרי. לאחר קרוב לחמישים שנה של הדחקה, הכעס האנטי-ישראלי והאנטישמי פרץ ביתר שאת. הביטוי "הגרמנים לעולם לא יסלחו ליהודים על אושוויץ", שטבע הפסיכואנליסט הישראלי צבי רקס, משקף את עוצמת אי-הנוחות של האירופים המוצאים את עצמם מתמודדים עם נושא השואה. החיפוש האובססיבי אחר מעשים לא ראויים של ישראלים ושל יהודים הפך לאסטרטגיה בולטת להשתחררות מרגשות האשם הקולקטיביים של אירופה.

בשנות ה-90, כתוצאה מפעילותה של ועדת התביעות שדאגה להחזרת הרכוש היהודי שנגזל במהלך מלחמת-העולם השנייה, מספר מדינות באירופה המערבית הכירו באופן רשמי באחריות לחלקן בהשמדת היהודים, אחדות אף ביקשו מחילה על מעשיהן. בקרב חלק מאזרחי מדינות אלה, ובעיקר בקרב גורמים לאומניים, ההכרה ובקשת המחילה נתפסו כהתרפסות כלפי היהודים, והעלו את תחושות הכעס כלפי היחס המועדף שבו - לפי תפיסה זו - התייחסו ממשלות אירופה כלפי אזרחיהן היהודים.¹

בשנת 1945, לאחר חשיפתם של מחנות ההשמדה הנאצים וההכרה בחומרת האסון שגרמה האידיאולוגיה האנטישמית ליבשת אירופה כולה ולעם היהודי בפרט, אימצו מדינות אירופה מדיניות של פסילה עקרונית של אמירות העלולות להתפרש כתומכות בגזענות. למעט בודדים - שלא העזו להתבטא בפומבי - במערב אירופה הפגינו האזרחים אמפתיה כלפי ניצולי השואה, שאליה התלוותה, לפחות עד מלחמת ששת הימים, גם אהדה רחבה למדינה היהודית המתחדשת.

למרות הבקיעים, תקופת החסד נמשכה, למעשה, עד ספטמבר 1982 (טבח סברה ושתילה). החל מ-1982, גינויים וביקורת כלפי ישראל, שעד אותו שלב הושתקו והודחקו, הפכו לנראטיב התקשורתי השולט. התבססות השיח הביקורתי על ישראל נתנה לגיטימציה מחודשת לשיח הכחשת השואה והשיח האנטישמי שהיו בשוליים. בהדרגה נושלו היהודים מתפקיד הקורבן והפלסטינים תפסו את מקומם. במשחק התפקידים הבינארי של תחרות הקורבנות, שמעו הישראלים מחדש האשמות שהושמעו במשך מאות שנים באירופה הנוצרית. הישראלים תוארו

במאה ה-21, ובמיוחד בעקבות האינתיפאדה השנייה (2000-2004), תחושות השנאה כלפי היהודים באירופה הפכו לנורמה בקרב בני המהגרים ממוצא מוסלמי ובקרב הימין הקיצוני. בצל השימוש ההולך ומתרחב ברשת האינטרנט, הבמה החדשה שבה משתחררים שצפי שנאה באין מפריע (וללא אחריות), על רקע מיאוס עממי גובר כנגד רודנות השיח הפוסט-לאומי ששלט בכל אירופה מאז תום מלחמת-העולם השנייה, בצל הגלובליזציה הכלכלית, שלטנות רבים הובילה לערעור הסדר החברתי, ועל רקע ריבוי המהגרים (שהעצים את תחושות האיום הזהותי), התרבו התקריות האנטישמיות. הקונפליקט הישראלי-

פלסטיני המתמשך מהווה

כשליש מיהודי

מערב-אירופה

שוקלים להגר,

ושיעור גדול

עוד יותר

סבורים כי

עתידם של

ילדיהם לא

יהיה באירופה

היום, כשאנו מציינים שבעה

עשורים של ריבונות יהודית

שתחילתה שנים ספורות לאחר

השואה, נראה כי ברוב הגדול של החברות המערב-

אירופיות, התחושות האנטישמיות נמצאות במגמת

ירידה. ועדיין, בשל מיעוט קולני ומגויס יותר, הפרסום

הרחב הניתן לתקריות אנטישמיות מגביר את החוויות

היומיומיות ומשפיע על התנועות הדמוגרפיות,

היהודים חוששים לעתידם ואינם מרגישים בטוחים

לבטא את יהדותם במרחב הציבורי. כשליש שוקלים

להגר, שיעור גדול יותר סבורים כי עתיד ילדיהם אינו

נמצא ביבשת הישנה (טבלה 1). ניתן לזהות שלושה

מוקדי שנאה: המוסלמים האדוקים, התומכים בעמדות

הימין הקיצוני והשמאל הקיצוני (האנטישמיות של

השמאל הקיצוני עוטה לעיתים אצטלה של אנטי-ישראליות). בסך הכל מהוות שלוש הקבוצות, בין חמישית לשליש מהאוכלוסייה הכללית במדינות האירופיות השונות, ובכך הן עלולות ליצור מסה קריטית של חסם (בלתי-רשמי) להשתלבות פשוטה של יהודים - בתור שכאלה - במרחב הציבורי המקומי.

לנוכח גלי ההגירה ההמונית הפוקדים את אירופה, מתעוררת תנועה רב-לאומית של חזרה ללאומיות ולשמרנות המסוגלת לערער את היציבות הפוליטית של מדינות האיחוד האירופי ואת חזון הפוליטי המשותף. התרחישים העתידיים המצטיירים עבור אירופה אינם מבשרים טובות עבור יהודי היבשת. לא מן הנמנע שחלק נכבד מהם יהגרו בעשורים הבאים עקב הידרדרות כלכלית של היבשת, שינויים דמוגרפיים, מהפכים פוליטיים, ערעור הביטחון האישי וגם אלימות על רקע אנטישמי שהממשלות המקומיות, חרף רצון הבלתי-מוטל בספק, יתקשו למגר.²

החוק הפולני החדש וההתעוררות הזהותית במרכז אירופה

ההיסטוריה של היהודים כקורבנות הגזענות מילאה תפקיד סמלי משמעותי בכינון הסדר ליברלי לאיחוד האירופי והרחבתו בשנת 2004 לחלק ממדינות ברית וארשה והרפובליקות הסובייטיות בעבר. אולם היחס לישראל וליהודים במדינות הגוש המזרחי שונה במקצת מהיחס אליהם במערב אירופה. חוק פולני חדש, שאושר בינואר 2018, אוסר להאשים את פולין בשואה. חוק זה לא נבע ישירות מאנטישמיות (אם כי זו תרמה לחקיקתו) אלא היה התוצאה של עימות מביך של פולין עם האתגר הקיומי של בניית זהות בתר-קומוניסטית חדשה, המעסיק את רוב מדינות מזרח אירופה. התמודדות מושכלת שמטרתה סיכול חקיקת חוקים מסוג זה בעתיד דורשת הבנה מעמיקה והתמודדות עם שלושה מניעים קיומיים למדינות האזור: (1) צורך ב"הלבנת" הזיכרון

הקבוצתי; (2) גיבוש נראטיב לאומי פוזיטיבי; (3) העצמת הכבוד האבוד.

בפולין, בנוסף לסלידה כלפי היהודים, המושרשת עמוק בהיסטוריה הפולנית, חברו יחדיו שלוש נסיבות והולידו חוק זה, שהפתיע את העולם המערבי ואת מדינת ישראל:

א. מרבית המדינות הללו נרמסו ע"י השלטון הקומוניסטי. הנראטיב הקומוניסטי תיאר את המאבק הסובייטי כשחרור מהרודן הנאצי. בעקבות התחדשותו, בשנים האחרונות, של הדחף האימפריאליסטי הרוסי (אשר בא לידי ביטוי בסיפוח חצי-האי קרים), הנראטיב הפולני החלופי מתאר הן את השלטון הנאצי והן את השלטון הסובייטי כגורמי דיכוי שרמסו את כבודו וזהותו הלאומית של העם הפולני. נראטיבים לאומיים נוטים מטבעם להצגה בינארית, אשר אינה מתחשבת במורכבויות. הנראטיב החדש מבקש לתאר את פולין כ"קורבן" ולהסיר את תיאורה כ"סייענית [לנאצים]". למרות נכונותו של הציבור היהודי והישראלי להודות שהגרמנים הם האחראים הבלעדיים להמצאת מחנות ההשמדה, ההשוואה שעורכים דוברי ההמשלה הפולנית בין עוצמת האבדות שנגרמו לעם היהודי לבין קורבנות העם הפולני היא עיוות היסטורי. העם הפולני ספג אומנם בעצמו אבדות גבוהות במספרים מוחלטים (שישה מיליון אזרחים פולנים נהרגו בפולין, מתוכם שלושה מיליון יהודים), אולם בעוד ששיעור הלא יהודים שנרצחו עמד על 11 אחוזים מכלל אוכלוסיית פולין, שיעור היהודים שנרצחו עמד על 90 אחוזים מקרב האוכלוסייה היהודית בפולין לפני המלחמה.

ב. תגובה שמרנית קסנופובית. כמו בשאר חלקי היבשת, קבוצה משמעותית על הספקטרום הפוליטי הפולני מגבשת תגובה שמרנית, סמכותנית ולאומנית לתהליכי הגלובליזציה ולהגירה האיסלאמית. לנוכח אי-הבהירות לגבי עתידו של האיחוד האירופי, המנהיגים הפוליטיים המפקפקים ברעיון האיחוד

האירופי נוטים יותר ויותר להשמיע אמירות פרובוקטיביות, המתעמתות חזיתית עם הנראטיב האירופי הרואה בהשמדת היהודים את אחד האירועים המכוננים בתהליך שהביא להקמת האיחוד האירופי. הכחשת השואה או הקטנת ממדיה מהווה עבור מנהיגי ימין קיצוניים כלי נוסף בהעצמת הגאווה הלאומית (על חשבון היהודים) והזדמנות לקבל תמיכה עממית רחבה. ברור שהסמכותנות, בהיותה אנטי-גירה ואנטי-מיעוטים, היא כר פורה גם לאנטישמיות.

ג. חשש מגלי הגירה. גורם משמעותי בהונגריה (פחות רלוונטי בפולין) הוא העצמת הפחד ממהגרים. בכל אירופה, ההמונים חוששים לעתידה הדמוגרפי של מדינתם, ולכן רבים מצטרפים לגורמים השמרניים.

התגובה הישראלית לצירופם של חברי ימין קיצוני לממשלות אירופה ולחוק הפולני

מתוך שיקולים פרגמטיים, מול צירופם לממשלה של חברי הימין הקיצוני (הונגריה, אוסטריה, הולנד, איטליה וגרמניה) מדינת ישראל יוצאת בהצהרות עקרוניות חד-משמעיות, אך אינה נותנת להן גיבוי בצעדים דיפלומטיים קונקרטיים. ראש ממשלת הונגריה ויקטור אורבן, שלא פעם התבטא בשפה פוגענית כלפי יהודים, אף הוזמן לביקור בישראל למורת רוחה של הקהילה היהודית ההונגרית. מבחינת הקהילות היהודיות המקומיות, היעדר גינני ישראלי חריף משרד ליהודי אירופה שמדינת ישראל מוקירה יותר את האינטרסים הפוליטיים שלה מאשר היא מכבדת את זיכרון השואה, או מתחשבת במצוקתן של הקהילות המקומיות.

יש לציין שבסופו של דבר, הסעיף השנוי במחלוקת בחוק הפולני בוטל ביולי 2018 בעקבות לחץ בינלאומי. ביטולו היה כרוך בהצהרה משותפת של ממשלות ישראל ופולין ובקבלה חלקית של הנראטיב הפולני ע"י ישראל. מכיוון שהסיבות

העמוקות לחקיקה המתוארות לעיל לא הגיעו לפתרון הולם, בהחלט הגיוני להניח שיעלו מחדש, במקדם או במאוחר, חוקים מקבילים במדינות השכנות (בהונגריה כבר פרצה סערה לגבי אתרים ופעולות לזכר השואה, כמו תצוגת הנעליים הנטושות 'ראקפארט' לאורך גדת הדנובה של פֶּשֶׁט, החלק העתיק של הבירה ההונגרית, במגמה לציין ולהזכיר את הפשעים שבוצעו ע"י הפאשיסטים ההונגריים, בעלי-בריתם של הנאצים).

כיוון אפשרי לניסוח נראטיב לאומי חלופי המסוגל לאחד מאחוריו את אזרחי המדינה הפוסט-קומוניסטית ללא צורך בשלילת הסבל היהודי טמון בשבירת "תחרות הקוֹרְבָנוּת" (memorial concurrency) ובהצהרה ששני העמים - היהודי והפולני - סבלו מהנאצים בעבר ושעכשיו, שמונה עשורים מאוחר יותר, רצוי ששני העמים יפתחו דף חדש מתוך כבוד הדדי ושיתופי פעולה תרבותיים וכלכליים.

**ישראל יוצאת
בהצהרות
עקרוניות נגד
התבטאויות
אנטישמיות של
מפלגות הימין
הקיצוני, אך
אינה נותנת להן
גיבוי בצעדים
דיפלומטיים
קונקרטיים**

אנטישמיות בארה"ב

שיעור האירועים האנטישמיים באמריקה הצפונית נמוך לאין ערוך מזה שבאירופה ובארצות ערב. אולם לאחרונה נשמעו בקרב יהדות ארה"ב קולות המודאגים מהתגברות האנטישמיות של קבוצות רדיקליות המזדהות עם חלק מהמטרות של ממשל טראמפ. למתבונן בישראל ובאירופה קשה להבין את הסיבה לדאגה: לקבלתם המלאה של בני העם היהודי באליטה התרבותית והפוליטית אמריקאית, גם כאשר הם משמרים סימני זהות יהודית מובהקת,

אין אח ורע בהיסטוריה היהודית המודרנית.³ אולם קיים חשש ממשי מפני "מדרון חלקלק" וחזרת היבטים מהעבר (לפני שנות ה-50 וה-60 של המאה העשרים), מהתקופה שבה ארה"ב הייתה מדינה בעלת אופי "נוצרי" הנשלטת ע"י רוב לבן, אנגלו-סאקסי ופרוטסטנטי, תקופה שבה היהודים סבלו מהדרה חברתית, אקדמית וכלכלית.

ההשתלבות החברתית המוצלחת של יהדות אמריקה התאפשרה בזכות מימוש עקרון ההפרדה בין כנסייה ומדינה, שממנו נבע התפיסה של זירה ציבורית נייטרלית מבחינה דתית. עקרון זה אִפְשָׁר את התפשטות התפיסה הרב-תרבותית וחיזק את האידיאל המריטוקרטי. תחושת ההתחזקות לה זכו הקבוצות האוונגליסטיות עם בחירתו של דונלד טראמפ לנשיאות, כמו גם מאמצייהן של קבוצות אורתודוכסיות יהודיות החוברות לקבוצות נוצריות בניסיון לאתגר את ההפרדה הקיימת בין כנסייה ומדינה (בעיקר ע"י חתירה לקבל מימון ממשלתי לבתי-ספר דתיים), עלול לערער את הסדר העדין הקודם, אשר במידה רבה דחק את האלמנטים הנוצריים אל מחוץ לספירה הציבורית.

אין זה מקרה שבראש המאבק נגד מימון ציבורי לחינוך הדתי עומד הארגון היהודי ADL (הליגה נגד השמצה), שחרת על דגלו את השמירה על זכויות הפרט, שלילת מימון ציבורי לחינוך על בסיס דת, ושמירה על נייטרליות מצד הממשל האמריקאי בענייני מימון מוסדות הדת. למעשה, יותר מאשר בין יהודים ולא יהודים, הוויכוח שדורש ליבון וביורור הינו פנים-יהודי. ADL והלוחמים האחרים למען מניעת מימון ציבורי לבתי ספר פרטיים (שרובם דתיים) מודעים להתרופפות של מאזן הכוחות ורואים בגורמים היהודיים הפועלים למימון מוסדות דת "מדליקי מדורות", מחוסרי אחריות ופרספקטיבה ארוכת-טווח. הם חוששים כי כתוצאה מפעולותיהם, ארה"ב עלולה לחזור לעידן שבו היהודים היו מודרים מעמדות השפעה בכלכלה ובפוליטיקה.

אינדקס מקיף תלת-ממדי של אנטישמיות

לנוכח התעוררות מחודשת של אנטישמיות באירופה ובמקביל - מאמציהן של ממשלות מדינות האיחוד האירופי להיאבק בתופעה זו, קיים צורך באינדקס אינטגרטיבי לאנטישמיות, המסוגל לספק למקבלי ההחלטות בישראל ולמנהיגים של ארגונים יהודיים ברחבי העולם כלי מדיניות למעקב אחרי ההתפתחויות, לסייע בקבלת ההחלטות, ולהערכת יעילותן של פעולות ההתערבות שישמשו.

כלי המדידה הקיימים מוגבלים להיבטים מסוימים של התופעה, חלקים בודדים בתצורה האנטישמיות. חלקם בוחנים את דעת הקהל, בעוד שאחרים סופרים ומאמתים תקריות אלימות או התעללויות והטרדות כלפי יהודים. מחקרי שטח בוחנים מעת לעת כיצד תופסים היהודים עצמם את האנטישמיות.

אינדקס האנטישמיות באירופה של המכון למדיניות העם היהודי מוצג כאן זו השנה הרביעית ברציפות. מטרתו של אינדקס זה היא למדוד את אי-הנוחות שחשה יהדות אירופה ואת רמות האיומים המופנים נגדה. הוא מיועד לשמש ככלי למעצבי מדיניות, והוא מתייחס לשלושה ממדי אנטישמיות המשלימים זה את זה והמשפיעים על חייהם של יהודים כפרטים ועל חיי הקהילה היהודיים. האינדקס של המכון למדיניות העם היהודי משלב נתונים **מסקר ה-100 הגלובלי של גישות כלפי יהודים** של הליגה נגד השמצה (ADL), שנערך בשיתוף עם מספר מכוני מחקר, **נתונים על התנהגות אנטישמית (תקריות)** שנאספו ע"י ארגונים יהודיים מקומיים המופקדים על הביטחון (כמו CST בבריטניה ו-SPCI בצרפת), וממצאים מחקריים ביחס לאנטישמיות **כפי שהיא נתפסת ע"י היהודים**.

ניתוח הנתונים וההתפתחויות המרכזיות, כפי שהם עולים מהאינדקס:

- עמדות הציבור הכללי כלפי היהודים הולכות ונעשות חיוביות יותר במשך השנים. ייתכן שתחושות אלו קשורות לעליה בגילויי השנאה כלפי מהגרים, שנתפסים כ"אחר" המאיים על הזהות הלאומית.
- למרות מגמה חיובית זו, מספר התקריות האלימות על רקע אנטישמי עלה בצורה תלולה בשנה האחרונה. עליה זו טמונה, בין היתר, בנוכחותן של קבוצות מיעוט (פעילי ימין קיצוני, פעילי שמאל קיצוני, ומוסלמים קיצוניים) שאינן משפיעות על הסטטיסטיקות ומחזיקות בעמדות אנטישמיות מובהקות.
- מספר התקריות האלימות על רקע אנטישמי נגד יהודים בכל שלושת המדינות בהם מתמקד דו"ח זה גדל בשנים האחרונות. בצרפת, מספר התקריות האלימות על רקע אנטישמי אומנם ירד, אך מספר התקריות המערבות אלימות קיצונית עלה, והוא כולל שני מקרי רצח אלימים של נשים מבוגרות על ידי שכניהם - מוסלמים קיצוניים.
- בצרפת, האלימות כלפי יהודים מזוהה באופן ברור עם האסלאם הקיצוני. באנגליה ניתן למצוא תקריות אלימות שבוצעו על ידי עבריינים המזוהים עם הימין הקיצוני. בגרמניה, על פי הנתונים המוסדיים, רוב התקריות האלימות מזוהות עם הימין הקיצוני (זוהי ברירת המחדל כאשר זהות התוקף לא משוייכת באופן מובהק לקטגוריות האחרות). בשלוש המדינות, היהודים עצמם חוששים בעיקר מאלימות מוסלמית.
- בבריטניה - המדינה שבה היהודים הרגישו עד עתה חלק אורגני מהמרחב התרבותי, החברתי, הכלכלי והפוליטי - שיעור היהודים השוקלים להגר מתוך תחושה של חוסר ביטחון גדל בצורה

רדיקאלי בעל עמדות עוינות כלפי ישראל והיהודים יערער על המשכיות הקהילה היהודית בבריטניה, תיפגע במעמדה הכלכלי והפוליטי של ישראל באירופה ותיתן לגיטימציה לביטויים חמורים של אנטישמיות שעד כן היו נחשבים בלתי לגיטימיים במערב הליברלי. ניתן לצפות שאם לא יצלח המאבק של הקהילה היהודית הבריטית להפלת קורבין, מפלגות שמאל נוספות בארצות המערב - ובמיוחד אלה המעוניינות לרכוש את קולם של המוני בוחרים מוסלמים - לא יעמדו בפיתוי ויאמצו עמדות דומות.

דרסטית בשנים האחרונות (מ-19% בשנת 2014 ל-31% בשנת 2018). הדבר מתכתב עם בחירתו של ג'רמי קורבין למנהיג מפלגת הלייבור וראש האופוזיציה בפרלמנט הבריטי בשנת 2017. איש שהרב הראשי לשעבר של בריטניה, לורד ג'ונתן זקס, יצא בהתקפה חזיתית עליו וכינה אתו "אנטישמי, לא הוגן ומסוכן". בהנהגת קורבין, בפעם הראשונה מאז מלחמת העולם השנייה, מפלגה ליברלית מועמדת לשלטון אימצה מצע עם רכיבים אנטי-ישראליים ועמדות קרובות לאנטישמיות. עלייה לשלטון של איש שמאל

טבלה 1: מדד מתכלל של האנטישמיות באירופה (צרפת, בריטניה, גרמניה)

גרמניה	בריטניה	צרפת	אירופה ממוצע	מגמה	אנטישמיות במערב אירופה
דעות פומביות ביחס ליהודים					
[27] 16	⁵ [39] 36	[37] 17	[26] 24	▼	בעלי דעות אנטישמיות (4%)
[62] 70	[54] 58	[83] 49	[55] 62	▼	כנ"ל, בקרב מוסלמים (6%) ⁶
התנהגות אנטישמית (מספר התקריות כפי שדווח לרשויות השלטוניות)					
+60	+34	+26		▲	עליה/ירידה במספר התקיפות האלימות
[15] 24	[108] 145	[77] 97		▲	תקיפות אלימות
⁹ [644] 707	1,382 ⁸ [1,346]	⁷ [335] 311		▲	סך כל התקריות (אלימות קיצונית, תקיפות, נזקים, חילול קברים ואתרים מקודשים, ואיומים)
[6] 6.7	[6] 8	[2] 1.8		▲	מספר התקיפות הגופניות לכל 1,000 יהודים
72	73	72	77		אחוז התקיפות שאינן מדווחות ¹⁰
אנטישמיות כפי שהיא נתפסת ע"י יהודים¹¹					
40	48	86	67		אנטישמיות היא בעיה גדולה מאוד או גדולה למדי (%)
26	⁵ [28] 31	49	32		שקלו להגר משום שאינם חשים בטוחים בארצם (%)
28	⁵ [35] 37	20	27		נמנעים מנוכחות במקומות בשכונתם משום שבתור יהודים הם לא ירגישו בטוחים בהם (%)

הערה: נתונים אחרונים נגישים. המספרים בסוגריים מרובעים הם נתונים שנאספו בשנים קודמות

דעת קהל כלפי יהודים

- מוסלמים באירופה
- ממוצע באירופה
- צרפת
- גרמניה
- בריטניה

תקריות אלימות נגד יהודים

- צרפת
- גרמניה
- בריטניה

תפיסות בקרב יהודים

- ממוצע באירופה
- צרפת
- גרמניה
- בריטניה

פרגמטיזם פוליטי שדוגל בשימור יחסים ידידותיים עם ידידותיה מחד גיסא, ועמידה איתנה על העקרונות שביסו חזונה החברתי והלאומי מאידך גיסא.

המלצות לממשלת ישראל לגבי ניסיונות עתידיים במזרח אירופה לחקיקה המכחישה שיתוף-פעולה עם הנאצים בהשמדת היהודים

הערות

1 Sharansky, N., "Post-Liberal Europe and its Jewish Problem", Mosaic Magazine, September 2014. <https://mosaicmagazine.com/observation/2014/09/post-liberal-europe-and-its-jewish-problem>

2 "Re-Emergence of the Jewish Diasporistic Identity in Europe", JPPI 2017 Annual Assessment, pp. 147-155. http://jppi.org.il/new/wp-content/uploads/2017/09/Re-Emergence_of_a_Diasporistic_Jewish_Identity_in_Europe-JPPI_AA_2017.pdf

3 "The Rise of Orthodoxy and Cultural-Political Polarization within the Jewish Community in the US", JPPI 2017 Annual Assessment, pp. 131-142. <http://jppi.org.il/new/en/article/aa2017/part-2-dimensions-of-jewish-well-being/identity/the-rise-of-orthodoxy/#.WOPYgtLXI2w>

4 ADL Global 100 (2014) and update on 19 countries (2015), Anti-Defamation League, An Index of Anti-Semitism, Executive Summary. <http://global100.adl.org>

5 Staetsky, L. D., Antisemitism in contemporary Great Britain A study of attitudes towards Jews and Israel, JPR, September 2017. <https://cst.org.uk/public/data/file/7/4/JPR.2017.Antisemitism%20in%20contemporary%20Great%20Britain.pdf>

6 "ADL Survey In Ten European Countries Finds Anti-Semitism At Disturbingly High Levels". ADL 2013. https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/israel-international/adl_anti-semitism_presentation_february_2012.pdf Reynié, D. L'antisémitisme dans l'opinion publique française. Nouveaux éclairages, Fondapol, November 2014. [במגמה לסכל ניסיונות לחקיקת חוקים דומים לחוק הפולני דלעיל, על ממשלת ישראל להגדיר עקרונות מנחים ולפעול על פיהם. יש להימנע משיקולים קצרי-מועד שעלולים להתעלם מאמירות אנטישמיות או מכחישות שואה בקרב מדינות ידידותיות לישראל, משום ששיקולים מסוג זה עלולים להוביל לעירפול שהוא כשלעצמו עלול להוסיף מומנטום למאמצים אלה. המלצתנו היא לפעול על-פי שלושה עקרונות:](http://www.fondapol.org/wp-content/uploads/2014/11/CONF2press-</p></div><div data-bbox=)

1. לנקוט עמדה תקיפה בעניינים של שלילה או של עיוות האמת ההיסטורית, פגיעה בזיכרון השואה ורמיסת זכר הקורבנות. יש לזכור שהכחשת השואה איננה מעשה סתמי אלא מעשה שעלול להוביל להתחזקות גילויי האנטישמיות כלפי הקהילה היהודית המקומית ואף לדה-לגיטימציה של ישראל. לפיכך יש לשמור על עמדה תקיפה לגבי הכחשת השואה בכלל וסילוף ההיסטוריה בפרט.

2. על ממשלת ישראל להכיר את העמדות המוצהרות של מנהיגי הקהילות היהודיות באותן ארצות שממשלותיהן מעניקות לגיטימציה למנהיגים אנטישמיים מתקופת השואה, או מפרסמות התבטאויות בעייתיות ביחס לשואה או לעם היהודי.

3. כל מדינה ידידותית לישראל היא חשובה ויש לשמור על קשרים מצוינים איתה. מאז התמוטטות הגוש הקומוניסטי, מדינות מזרח אירופה הצביעו בדרך כלל באיחוד האירופי ובאום בצורה אוהדת לישראל, ויש להעריך ולטפח את היחסים עימן.

ממשלת ישראל צריכה, מתוך שיקול דעת ועל בסיס עקרונות מנחים, להלך על חבל דק המפריד בין

- 9 מרכז קנטור לחקר יהדות אירופה בימינו, דו"ח 2018.
ראה גם דו"ח שנתי על מצב האנטישמיות בעולם, משרד
התפוצות, יוגב קרסנטי, ינואר 2018, עמ' 25-26.
- 10 .Community Security Trust (UK), op.cit., p. 9
- 11 FRA: "Discrimination and hate crime against Jews in
EU: experiences and perceptions of antisemitism",
Fundamental Rights Agency, November 2013,
European Union. [http://fra.europa.eu/en/
publication/2013/discrimination-and-hate-crime-
against-jews-eu-member-states-experiences-and](http://fra.europa.eu/en/publication/2013/discrimination-and-hate-crime-against-jews-eu-member-states-experiences-and)
- Antisemitisme-DOC-6-web11h51.pdf, Koopmans,
R. "Fundamentalism and out-group hostility Muslim
immigrants and Christian natives in Western
Europe." WZB Berlin Social Science Center, WZB
Mitteilungen, December 2013. [http://www.wzb.
eu/sites/default/files/u6/koopmans_englisch_
.ed.pdf](http://www.wzb.eu/sites/default/files/u6/koopmans_englisch_.ed.pdf)
- 7 משרד הפנים הצרפתי, ינואר 2018
- 8 .CommunitySecurityTrust(UK), 2016 Annual Review
[https://cst.org.uk/data/file/d/f/CST_Annual_
Review_2016.1486995234.pdf](https://cst.org.uk/data/file/d/f/CST_Annual_Review_2016.1486995234.pdf)

